

Luxembourg, 28. januar 2013

PRESSEMEDLING 02/2013

Dom i sak E-16/11 EFTAs overvåkningsorgan mot Island (“Icesave”)

EFTAS OVERVÅKNINGSORGANS STEVNING I ICESAVE-SAKEN FORKASTET.

Under den verdensomspennende finanskrisen i 2008 kollapset den islandske banksektor. Som en del av den finansielle krisen, mistet innskyterne i Landsbanki Íslands hf. (“Landsbanki”) sine filialer i Nederland og Storbritannia høsten 2008 tilgangen til sine innskudd. Dette inkluderte de såkalte Icesave-on-line sparekontoer. Som en følge av dette skulle Islands innskuddsgarantifond ha vært forpliktet til å utbetale minstegarantien per innskyter etter regler og frister fastsatt i den islandske lov om gjennomføring av direktiv 94/19/EF om innskuddsgarantiordninger (“direktivet”). Imidlertid ble slike utbetalinger ikke foretatt. Britiske og nederlandske myndigheter gjennomførte etter hvert utbetaling fra sine egne innskuddsgarantiordninger til ikke-profesjonelle innskytere. På den annen side hadde innenlandske innskudd i Landsbanki blitt overført til en ny bank (“nye Landsbanki”) som ble etablert av islandske myndigheter.

På denne bakgrunn reiste EFTAs overvåkningsorgan (“ESA”) søksmål for EFTA-domstolen. ESA la ned påstand om at Island hadde brutt sine forpliktelser etter direktivet, særlig artikkel 3, 4, 7 og 10 (første påstandsgrunnlag), og/eller EØS-avtalen artikkel 4 (andre og tredje påstandsgrunnlag), siden utbetaling av minstebeløpet for innskuddsdekning (EUR 20 000) til Icesave-innskytere i Nederland og Storbritannia ikke var sikret innenfor de fastsatte tidsfrister. Søksmålet ble støttet av Europakommisjonen som partshjelper.

Skriftlige innlegg ble gitt av Fyrstedømmet Liechtenstein, Kongeriket Nederland, Kongeriket Norge og Det forente kongerike. Disse EØS-stater begrenset sine innlegg til det første påstandsgrunnlag.

I dommen avsagt i dag ble søksmålet forkastet.

Når det gjelder det første påstandsgrunnlag, bemerket EFTA-domstolen innledningsvis at karakteren av resultatet som skal oppnås ved gjennomføring og anvendelse av et direktiv må avgjøres på bakgrunn av de materielle bestemmelser i det aktuelle direktiv. Videre bemerket EFTA-domstolen at som et resultat av krisen, hadde regelverket for det finansielle system vært gjenstand for revisjon og endring for å styrke den økonomiske stabilitet. Imidlertid måtte dommen baseres på direktivet slik det sto på det relevante tidspunkt, uten disse endringer og uten den forbedrede beskyttelse av innskytere.

EFTA-domstolen kom til at direktivet ikke medfører den påståtte resultatforpliktelse om å sikre utbetaling til innskytere i Landsbanki-filialer i Nederland og Storbritannia i en systemkrise i størrelsesordenen opplevd i Island. Hvordan man skal gå frem i en situasjon der innskuddsgarantiordningen er ute av stand til å takle sine betalingsforpliktelser er stort sett ubesvart i direktivet. Den eneste operative bestemmelse som omhandler manglende betaling er artikkel 7(6), som fastsetter at innskytere har mulighet til å reise søksmål mot den ansvarlige innskuddsgarantiordning. Et søksmål mot eller forpliktelse for den aktuelle EØS-stat, er imidlertid ikke forutsatt i direktivets bestemmelser. Det første påstandsgrunnlag hadde heller ikke støtte i rettspraksis eller en sammenligning med annen sekundærrett.

Likevel ble det uttalt at dette ikke betyr at innskyttere nødvendigvis forblir ubeskyttet i et slikt tilfelle. Innskyttere kan falle innenfor rammen av andre deler av sikkerhetsnett. De kan dra nytte av andre bestemmelser i EØS-retten om finansielle tjenester, samt tilsynsorganers, sentralbankers eller regjeringers virksomhet. Spørsmålet i saken var imidlertid om EØS-statene er juridisk ansvarlige etter direktivet i tilfelle av en hendelse av et slikt omfang.

Vedrørende det andre påstandsgrunnlag, ble det uttalt at ikke-diskrimineringsprinsippet krever at innskuddsgarantiordningen ikke forskjellsbehandler innskyttere; heller ikke ved måten den benytter sine midler. En slik diskriminering er dermed forbudt etter direktivet. Imidlertid ble overføringen av innenlandske innskudd fra den gamle Landsbanki inn i den nye Landsbanki gjort før det islandske kredittilsyn, Fjármálaeftirlitið, avga erklæringen som utløste anvendelsen av direktivet. Dermed var innskyterbeskyttelsen under direktivet aldri anvendelig overfor innskyttere i Landsbankis islandske filialer. Følgelig kunne ikke overføringen av innenlandske innskudd – enten det generelt fører til forskjellsbehandling eller ikke – støte an mot ikke-diskrimineringsprinsippet slik det er fastsatt i direktivet og kunne ikke føre til en krenkelse av de nevnte bestemmelser i direktivet lest i lys av EØS-avtalen artikkel 4. Dermed ble det andre påstandsgrunnlag forkastet.

For så vidt gjelder det tredje påstandsgrunnlag, bemerket EFTA-domstolen at det er sikker rettspraksis at forbudet mot forskjellsbehandling, som har sin basis i EØS-avtalen artikkel 4, krever at sammenlignbare situasjoner ikke skal behandles forskjellig, og at forskjellige situasjoner ikke skal behandles på samme måte. Videre ble det pekt på at ESA uttrykkelig hadde avgrenset rekkevidden av stevningen. Etter ESAs syn besto bruddet i den islandske regjeringens manglende sikring av at Icesave-innskyttere i Nederland og Storbritannia mottok betaling av minstegarantibeløpet fastsatt i direktivet og innen de frister som er fastsatt i direktivet, som regjeringen motsetningsvis sikret for innenlandske innskyttere. ESA la til at erstatningen for innenlandske og utenlandske innskyttere utover minstebeløpet ikke skulle diskuteres i den foreliggende sak.

Som følge av ESAs egen avgrensning, var EFTA-domstolen nødt til å vurdere om Island var under en særskilt forpliktelse til å sikre at utbetalinger ble foretatt til Icesave-innskyttere i Nederland og Storbritannia. Men siden EFTA-domstolen allerede hadde kommet til at direktivet, selv tolket i lys av EØS-avtalen artikkel 4, ikke pålegger saksøkte noen plikt til å sikre at utbetalinger i samsvar med kravene i direktivet foretas til Icesave-innskyttere i Nederland og Storbritannia, ble det uttalt at en slik resultatforpliktelse bare kunne anses å foreligge dersom den fulgte direkte av EØS-avtalen artikkel 4. EFTA-domstolen kom til at dette ikke er påkrevet. En slik særskilt forpliktelse for saksøkte, som ikke engang ville etablere likebehandling mellom innenlandske innskyttere og innskyttere i Landsbankis filialer i andre EØS-stater, kunne ikke utledes av prinsippet. Følgelig ble det tredje påstandsgrunnlag, og stevningen som helhet, forkastet.

Dommen er tilgjengelig i fulltekst på Internett, se www.eftacourt.int.

Denne pressemelding er et uoffisielt dokument, og er ikke bindende for EFTA-domstolen.